

ŚLĄSKI WOJEWÓDZKI KONSERWATOR ZABYTKÓW
Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Katowicach
Delegatura w Częstochowie
ul. Mirowska 8, 42-217 Częstochowa
tel./fax (34) 345 14 38
e-mail: delegatura@wzowp.katowice.pl

C.NR.5144.7.2024.DP
EPW/18176/2023

Częstochowa, dn. 23, 02.2024 r.
za zwrotnym potwierdzeniem odbioru

POZWOLENIE Nr CZ/51- /2024
na prowadzenie prac konserwatorskich oraz badań konserwatorskich przy
zabytku wpisanym do rejestru zabytków

Na podstawie art. 6 ust. 1, pkt 2 lit. a, art. 7 pkt 1, art. 36 ust. 1 pkt 1 i 3, art. 89 pkt 2, art. 91 ust. 4 pkt 4 i 5 ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. 2022 poz. 840), §12 ust. 1, ust. 2 pkt 1,2,3,4, ust. 3 rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 22 sierpnia 2018 roku w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, prac restauratorskich i badań konserwatorskich przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków albo na Listę Skarbów Dziedzictwa oraz robót budowlanych, badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, a także badań archeologicznych i poszukiwań zabytków (Dz. U. z 2021 roku, poz. 81) oraz art. 104 §1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 roku – Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jedn. Dz. U. z 2023 r. poz. 775)

Śląski Wojewódzki Konserwator Zabytków w Katowicach

po rozpatrzeniu wniosku Parafii Rzymskokatolickiej p.w. św. Jana Chrzciciela w Przytęku Szlacheckim, reprezentowanej przez ks. Roberta Boreckiego- proboszcza, z dnia 30.01.2024 r. (data wpływu: 05.02.2024 r.) w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich przy ołtarzu bocznym (w kaplicy wsch.) neobarok XIX w. w kościele p.w. św. Jana Chrzciciela w Przytęku Szlacheckim

pozwala

na prowadzenie prac konserwatorskich oraz badań konserwatorskich przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków ołtarz bocznym (w kaplicy wsch.) neobarok XIX w. w kościele p.w. św. Jana Chrzciciela w Przytęku Szlacheckim (nr rej. B-45/1-23/93)

1. polegających na:

a) pracach konserwatorskich elementów drewnianych polichromowanych:

- wstępne oczyszczenie
- demontaż elementów
- wykonanie badań stratygraficznych
- podklejenie odspojonych warstw malarskich, gruntów i złocień
- usunięcie przemalówek z partii polichromowanych
- doczyszczanie powierzchni drewna od strony odwrocia
- impregnacji
- usunięciu wadliwych połączeń stolarskich
- wymianie osłabionych elementów drewnianych
- sklejeniu pęknięć
- rekonstrukcji brakujących i zniszczonych detali
- przeklejeniu przetarć oraz uzupełnień drewna

- rekonstrukcji i uzupełnieniu brakujących ubytków zapraw w partiach figur, detali snycerskich i kolumn
- wzmocnieniu zachowanych warstw zaprawy
- uzupełnieniu ubytków zaprawy w partiach polichromowanych
- uzupełnieniu warstw malarskich na rzeźbach
- scaleniu kolorystycznym polichromii
- zabezpieczeniu warstwy malarskiej

b) pracach konserwatorskich przy elementach złożonych i srebrzonych

- usunięciu wtórnych nawarstwień
- sklejeniu pęknięć ornamentów i profili
- wymianie osłabionych elementów drewnianych
- rekonstrukcji zniszczonych i brakujących detali
- podklejeniu i oczyszczeniu dobrze zachowanych partii zaprawy
- wstępnym oczyszczeniu chemicznym złocień karatowych
- oczyszczeniu mechanicznym
- uzupełnieniu ubytków pulmentu
- wykonaniu złocień złotem płatkowym karatowym lub metodą proszkową, srebrzeń srebrem płatkowym
- zabezpieczeniu złocień i srebrzeń

c) pracach przy obrazie olejnym:

- wstępnym oczyszczeniu z kurzu i luźnych nawarstwień
- wykonaniu szczegółowych badań (sondy, odkrywki, badania analityczne)
- demontażu poszczególnych elementów
- usunięciu wadliwie wykonanych podklejeń i dublaży
- wykonaniu nowego dublażu
- usunięciu pociemniałych werniksów, szelaków i retuszy
- uzupełnieniu kitów
- napięciu obrazów na krosna (nowe lub stare poddane konserwacji)
- werniksowanie werniksem retuszierskim
- uzupełnieniu warstwy malarskiej
- werniksowanie końcowe
- remontcie/wymianie mechanizmu zasuwki

2. według dokumentacji:

„Program prac konserwatorskich ołtarza bocznego w kaplicy wsch. W kościele pw. św. Jana Chrzciciela w Przytęku Szlacheckim” 2024 r.

Opracowanego przez:

Konserwatora Dział Sztuki mgr Monikę Domańską

3. przy spełnieniu następujących warunków i obowiązków:

- a) kierowania pracami albo samodzielnego ich wykonania przez osobę spełniającą wymagania o których mowa odpowiednio w art.37a ust.1 i 2 ust.1 ustawy z dnia 23 lipca 2003r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami
- b) przekazania wojewódzkiemu konserwatorowi zabytków nie później niż w terminie 14 dni przed rozpoczęciem prac, a w toku prac na 14 dni przed dokonaniem zmiany osoby o której mowa w pkt.2a

- imienia i nazwiska i adresu osoby o której mowa w pkt.2a

- dokumentów potwierdzających spełnianie przez osobę wymagań, o których mowa odpowiednio w art.37a ust.1 i 2 ustawy

- oświadczenia osoby o której mowa w pkt.2a, o przyjęciu przez tę osobę obowiązku kierowania tymi pracami albo badaniami albo samodzielnego ich wykonywania.

4. oraz spełnieniu warunków dodatkowych:

- a) zawiadomienia o terminie rozpoczęcia i zakończenia prac
- b) zawiadomienia Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków o terminie podjęcia określonych czynności związanych z wydanym pozwoleniem w terminie przynajmniej 3 dni przed rozpoczęciem tych prac (w celu przeprowadzenia komisji konserwatorskiej, podczas której ustalony zostanie sposób opracowania estetycznego w oparciu o odkrytą kolorystykę warstwy polichromowanej oraz przed podjęciem czynności związanych z uzupełnieniami i/lub rekonstrukcją elementów snycerki)
- c) niezwłocznego zawiadomienia Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków o zagrożeniach lub nowych okolicznościach ujawnionych w trakcie prowadzenia prac konserwatorskich i badań konserwatorskich
- d) prowadzenia dokumentacji przebiegu wskazanych w pozwoleniu prac oraz opracowania wyników tych prac i badań, w sposób umożliwiający jednoznaczną identyfikację i dokładną lokalizację przestrzenną wszystkich czynności, użytych materiałów oraz dokonanych odkryć i przekazania jej wojewódzkiemu konserwatorowi zabytków albo ministrowi w terminie 3 miesięcy od dnia zakończenia tych prac lub badań
- e) dokonywania odbioru końcowego wykonanych prac konserwatorskich z udziałem Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków;

5. Pozwolenie jest ważne do dnia 31 grudnia 2029 roku.

UZASADNIENIE

Ołtarz boczny (w kaplicy wsch.) objęty jest indywidualną ochroną konserwatorską na podstawie decyzji Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Częstochowie, nr PSOZ-5330/18/93, z dn. 26.07.1993r, pod nr rejestru B/45/1-23/93. W związku z tym zgodnie z obowiązującymi przepisami cytowanej na wstępie ustawy, wszelkie prace przy obiekcie wymagają pozwolenia WKZ (art. 6 ust. 1 Ochronie i opiece podlegają, bez względu na stan zachowania : ust. 2 zabytki ruchome będące w szczególności: lit. a) dziełami sztuk plastycznych, rzemiosła artystycznego i sztuki użytkowej; art. 7 Formami ochrony zabytków są: pkt 1wpis do rejestru zabytków, , art. 36 ust. 1 Pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków wymaga: pkt 1 prowadzenie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy

zabytku wpisanym do rejestru zabytków; pkt 3 prowadzenie badań konserwatorskich zabytku wpisanego do rejestru). Ponadto prace winny być prowadzone zgodnie z warunkami cytowanego na wstępie Rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

W dniu 30.01.2024 r. (data wpływu 05.02.2024 r.) Parafia rzymskokatolicka p.w. św. Jana Chrzciciela, reprezentowana przez ks. Roberta Boreckiego- proboszcza, zwróciła się do tut. organu z wnioskiem o wydanie pozwolenia na przeprowadzenie prac konserwatorskich przy ołtarzu bocznym (w kaplicy wsch.) z obrazem św. Franciszka Ksawerego w kościele p.w. św. Jana Chrzciciela w Przytęku Szlacheckim. Do wniosku załączony został program prac konserwatorskich oraz wszystkie wymagane załączniki formalne.

Po dokładnej analizie programu prac oraz dokumentacji będącej w posiadaniu tut. organu, stwierdzono, że stan zachowania ołtarza jest bardzo zły. Obiekt był wielokrotnie poddawany przeróbkom, naprawom i konserwacjom, co wpłynęło negatywnie na jego wygląd. Przyczyną uszkodzeń są nieprofesjonalne naprawy, wpływ wilgoci i zmienności temperatury, a także działanie czynników biologicznych. Drewno jest w dużym stopniu zdegradowane, widoczne są liczne ubytki, spękania, wypaczenia i przerysowania. Niestety, oryginalna warstwa polichromii uległa zniszczeniu w wyniku przekształceń estetyczno-plastycznych podczas wcześniejszych konserwacji. Uszkodzenia widoczne są również w partiach złocień i srebrzeń, które zostały pokryte warstwą szlagmetalalu i szlagaluminium w wyniku wcześniejszych nieumiejętnych konserwacji. Detale snycerskie również pokryte są wtórnymi warstwami, co spowodowało zatracenie się ostrości rysunku.

Według zawartego w programie prac planu, ołtarz zostanie poddany kompleksowej konserwacji. Plan zakłada usunięcie wszystkich wtórnych nawarstwień z poszczególnych elementów konstrukcyjnych ołtarza, dezynsekcję, impregnację drewna, naprawę lub wymianę uszkodzonych elementów, wzmocnienie i usztywnienie konstrukcji oraz uzupełnienie brakujących elementów snycerki. Decyzja o zakresie konieczności wykonania uzupełnień oraz rekonstrukcji istniejących elementów zostanie podjęta po demontażu i oszacowaniu stopnia degradacji na komisji konserwatorskiej. Dodatkowo, planuje się podklejenie i uzupełnienie ubytków zaprawy, scalenie kolorystyczne polichromii oraz uzupełnienie złocień i srebrzeń za pomocą metody proszkowej lub płatkowej - w zależności od stopnia zniszczenia poszczególnych elementów. Przed rozpoczęciem prac zostaną wykonane badania

stratygraficzne oraz chemiczne w celu dokładnego określenia potrzeb i zakresu konserwacji.

Jeśli chodzi o obraz, analiza stanu wykazała, że jest w złym stanie. Powierzchnia jest silnie zabrudzona, zmatowiała i miejscami przematowana, z widoczną siatką krakelur. Planowane prace obejmują oczyszczenie, wzmocnienie, usunięcie przematowań i dublowanie (w razie konieczności). Stan krosien będzie oceniany osobno, a decyzja o ich konserwacji lub wymianie zostanie podjęta po dokładnej analizie.

Ponadto planowane są prace polegające na remoncie mechanizmu zasuwki obrazu, który uległ uszkodzeniu. Prace te będą obejmować m.in. demontaż uszkodzonej zasuwki, naprawę elementów mechanicznych oraz zamontowanie nowych elementów w celu zapewnienia prawidłowego funkcjonowania mechanizmu.

Przed przystąpieniem do prac konserwatorskich zostaną wykonane badania dotyczące techniki malarskiej oraz stanu konserwacji obrazu. Na podstawie wyników badań zostaną podjęte indywidualne zakresy prac, które pozwolą na zachowanie autentyczności i wartości artystycznej obrazu.

Zawarty w programie prac zakres jest zgodny z zasadami konserwatorskimi i pozytywnie wpłynie na ochronę i zachowanie wartościowego zabytku. Wykonanie tych działań przez osobę z odpowiednim doświadczeniem i wiedzą fachową, pozwoli na zminimalizowanie procesów degradacji i przywrócenie obiektu do jak najlepszego stanu zachowania. Głównym celem tych działań jest zachowanie walorów artystycznych i historycznych oraz zapobieżenie dalszej degradacji zabytku.

Wobec powyższego należało orzec jak w sentencji.

POUCZENIE:

1. Od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie. Odwołanie od decyzji wnosi się do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w Warszawie za pośrednictwem Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Katowicach, w terminie 14 dni od dnia otrzymania niniejszej decyzji.
2. W trakcie biegu terminu do wniesienia odwołania strona może zrzec się prawa do wniesienia odwołania wobec Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Katowicach. Z dniem doręczenia Śląskiemu Wojewódzkiemu Konserwatorowi Zabytków w Katowicach oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do wniesienia odwołania przez ostatnią ze stron postępowania, decyzja staje się ostateczna i prawomocna. Oświadczenie to nie może być cofnięte.
3. Przed upływem terminu do wniesienia odwołania decyzja nie ulega wykonaniu.
4. Wniesienie odwołania w terminie wstrzymuje wykonanie decyzji, chyba że decyzji został nadany rygor natychmiastowej wykonalności lub podlega ona natychmiastowemu wykonaniu z mocy ustawy.
5. Decyzja podlega wykonaniu przed upływem terminu do wniesienia odwołania także gdy jest zgodna z żądaniem wszystkich stron lub jeżeli wszystkie strony zrzekły się prawa do wniesienia odwołania.

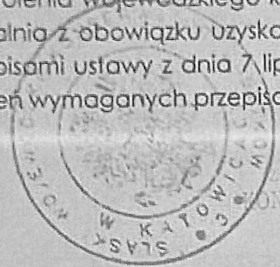
6. Organ odwoławczy może przeprowadzić na żądanie strony lub z urzędu dodatkowe postępowanie w celu uzupełnienia dowodów i materiałów w sprawie albo zlecić przeprowadzenie tego postępowania organowi, który wydał decyzję.
7. Jeżeli decyzja została wydana z naruszeniem przepisów postępowania, a konieczny do wyjaśnienia zakres sprawy ma istotny wpływ na jej rozstrzygnięcie, na zgodny wniosek wszystkich stron zawarty w odwołaniu, organ odwoławczy przeprowadza postępowanie wyjaśniające w zakresie niezbędnym do rozstrzygnięcia sprawy. Jeżeli przyczyni się to do przyspieszenia postępowania, organ odwoławczy może zlecić przeprowadzenie określonych czynności postępowania wyjaśniającego organowi, który wydał decyzję.
8. Organ odwoławczy przeprowadza postępowanie wyjaśniające również wtedy, gdy jedna ze stron zawarła w odwołaniu wniosek o przeprowadzenie przez organ odwoławczy postępowania wyjaśniającego w zakresie niezbędnym do rozstrzygnięcia sprawy, a pozostałe strony wyraziły na to zgodę w terminie czterdziestu dni od dnia doręczenia im zawiadomienia o wniesieniu odwołania, zawierającego wniosek o przeprowadzenie przez organ odwoławczy postępowania wyjaśniającego w zakresie niezbędnym do rozstrzygnięcia sprawy.
9. Organ odwoławczy nie przeprowadza postępowania wyjaśniającego, o którym mowa powyżej, jeżeli przeprowadzenie przez organ odwoławczy postępowania wyjaśniającego w zakresie niezbędnym do rozstrzygnięcia sprawy byłoby nadmiernie utrudnione.
10. Wojewódzki konserwator zabytków może wznowić postępowanie w sprawie wydania niniejszego pozwolenia, a następnie zmienić je lub cofnąć, w drodze decyzji, jeżeli w trakcie wykonywania badań, prac, robót lub innych działań określonych w pozwoleniu wystąpiły nowe fakty i okoliczności, mogące doprowadzić do uszkodzenia lub zniszczenia zabytku.
11. W razie stwierdzenia, że prace prowadzone są bez pozwolenia lub w sposób odbiegający od zakresu i warunków określonych w pozwoleniu, wojewódzki konserwator zabytków wyda decyzję wstrzymującą prace, badania, roboty lub inne działania przy zabytku, a następnie wyda decyzję nakazującą przywrócenie zabytku do poprzedniego stanu lub uporządkowanie terenu, z określeniem terminu wykonania tych czynności, albo nakładającą obowiązek uzyskania pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków na prowadzenie wstrzymanych badań, prac, robót lub innych działań przy zabytku, przy czym wniosek o wydanie tego pozwolenia składa się w terminie nie dłuższym niż 7 dni od dnia doręczenia decyzji, albo nakładającą obowiązek podjęcia określonych czynności w celu doprowadzenia wykonywanych badań, prac, robót lub innych działań przy zabytku do zgodności z zakresem i warunkami określonymi w pozwoleniu, wskazując termin wykonania tych czynności.
12. W razie stwierdzenia, że prace zostały wykonane bez pozwolenia lub w sposób odbiegający od zakresu i warunków określonych w pozwoleniu, wojewódzki konserwator zabytków wyda decyzję nakazującą przywrócenie zabytku do poprzedniego stanu lub uporządkowanie terenu, określając termin wykonania tych czynności, albo zobowiązującą do doprowadzenia zabytku do jak najlepszego stanu we wskazany sposób i w określonym terminie.
13. Zgodnie z treścią art. 37a ust.1, ust.2 i ust.3 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami:
 - a) pracami konserwatorskimi, pracami restauratorskimi lub badaniami konserwatorskimi, prowadzonych przy zabytkach wpisanych do rejestru kieruje osoba, która ukończyła studia drugiego stopnia lub jednolite studia magisterskie, w zakresie konserwacji i restauracji dzieł sztuki lub konserwacji zabytków oraz która po rozpoczęciu studiów drugiego stopnia lub po zaliczeniu szóstego semestru jednolitych studiów magisterskich przez co najmniej 9 miesięcy brała udział w pracach konserwatorskich przy zabytkach wpisanych do rejestru, inwentarza muzeum będącego instytucją kultury lub zaliczanych do jednej z kategorii, o których mowa w art. 14a ust.2
 - b) w dziedzinach nieobjętych programem studiów wyższych, o których mowa w ust.1, pracami konserwatorskimi, pracami restauratorskimi lub badaniami konserwatorskimi, prowadzonych przy zabytkach wpisanych do rejestru kieruje osoba, która: posiada świadectwo ukończenia szkoły średniej zawodowej oraz tytuł zawodowy albo wykształcenie średnie lub średnie branżowe i dyplom potwierdzający posiadanie kwalifikacji zawodowych w zawodach odpowiadających danej dziedzinie lub dyplom mistrza w zawodzie odpowiadającym danej dziedzinie oraz która co najmniej 4 lata brała udział w pracach konserwatorskich, pracach restauratorskich lub badaniach konserwatorskich, prowadzonych przy zabytkach wpisanych

- do rejestru, do inwentarza muzeum będącego instytucją kultury lub innych zabytkach zaliczanych do jednej z kategorii, o których mowa w art. 14a ust.2.
- c) przepisy ust.1 i 2 stosuje się do osób, które samodzielnie wykonują prace konserwatorskie, prace restauratorskie lub badania konserwatorskie, prowadzone przy zabytkach wpisanych do rejestru

14. Zgodnie z treścią art. 37g.1. ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami:

udział w pracach konserwatorskich, pracach restauratorskich, badaniach konserwatorskich, robotach budowlanych lub badaniach architektonicznych, prowadzonych odpowiednio przy zabytku wpisanym do rejestru, inwentarza muzeum będącego instytucją kultury lub zaliczanym do jednej z kategorii, o których mowa w art. 64 ust. 1 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, oraz badaniach archeologicznych, lub zatrudnienie przy tych pracach lub badaniach w muzeum będącym instytucją kultury, potwierdzają świadectwa, w tym dotyczące odbytych praktyk zawodowych, oraz inne dokumenty zaświadczające udział w tych pracach, badaniach lub robotach lub zatrudnienie przy tych pracach wydane przez kierownika jednostki organizacyjnej, na rzecz której te prace, badania lub roboty były wykonywane, albo przez osobę, pod której nadzorem były wykonywane, w tym zakresy obowiązków na stanowiskach pracy w muzeum będącym instytucją kultury, lub zaświadczenia wydane przez wojewódzkich konserwatorów zabytków

15. Uzyskanie pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków na podjęcie określonych w nim działań nie zwalnia z obowiązku uzyskania pozwolenia na budowę lub dokonania zgłoszenia zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 lipca 1994 roku – Prawo budowlane oraz innych decyzji, opinii i uzgodnień wymaganych przepisami szczególnymi.

ŚLĄSKI WOJEWÓDZKI
KONSERWATOR ZABYTKÓW w Katowicach

Aleksandra Gajda
mgr Aleksandra GAJDA
st. Inspektor Ochrony Zabytków

Pobrano opłatę skarbową w wysokości 82 złotych za wydanie pozwolenia zgodnie z częścią III pkt 44 ppkt 2 załącznika do ustawy z dnia 16 listopada 2006 roku o opłacie skarbowej (tekst jedn. Dz. U. z 2023 roku, poz.2111).

Otrzymują:

1. Ks. Proboszcz Robert Borecki, Przytek Szlachecki 38, 42-445 Szczekociny
2. a/a x2

Do wiadomości

1. Śląski Wojewódzki Konserwator zabytków w Katowicach (EZD)
2. Diecezjalny Konserwator Zabytków, Kuria Diecezjalna W Kielcach, ul. Jan Pawła II 3, 25-013 Kielce

19.02.2024r.